

KALENDARIUM
Opracowała Maja Kowalska¹
**Przegląd ważniejszych wydarzeń²
(15 kwietnia–15 maja 2014)**

15.04. Rada Ministrów podjęła uchwałę w sprawie przyjęcia przygotowanej przez Ministerstwo Gospodarki strategii „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku” (BEiŚ). Dokument został opracowany we współpracy z Ministerstwem Środowiska. Głównym celem strategii jest stworzenie warunków do zwiększenia konkurencyjności i efektywności sektora energetycznego z jednoczesnym poszanowaniem zasad zrównoważonego rozwoju i dbałości o środowisko naturalne. W przyjętym dokumencie wytyczono kierunki rozwoju branży energetycznej oraz określono kluczowe reformy i niezbędne działania, które powinny zostać podjęte do 2020 r. w zakresie energii i środowiska. Strategia ma zapewnić m.in. zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin, racjonalne gospodarowanie odpadami oraz ochronę różnorodności biologicznej. Jako priorytetowe wskazano działania zmierzające do ograniczenia zanieczyszczeń powietrza oraz reformę systemu gospodarki wodnej. Jednym z celów strategii jest także stymulowanie ekologicznego wzrostu gospodarczego. Dokument „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020 roku” uszczegóławia zapisy średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020) w dziedzinie energetyki i środowiska oraz stanowi ogólną wytyczną dotyczącą polityki energetycznej Polski.

17.04. W Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie podczas wizyty Xiangdonga Ye, radcy ds. nauki i technologii z Ambasady Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie, oraz Shao Yinghong z Sekcji Nauki i Technologii Ambasady Chińskiej Republiki Ludowej w Warszawie, prowadzono rozmowy na temat zacieśniania współpracy obu krajów w dziedzinie geologii, przede wszystkim dzięki wymianie specjalistów, a także o możliwości uruchomienia dwustronnych projektów dotyczących monitoringu, zrównoważonego wykorzystania i ochrony wód podziemnych, geochemicznego badania zanieczyszczenia gleb, poszukiwania zasobów mineralnych i zrównoważonego zarządzania nimi, wychwytywania i geologicznego składowania CO₂ (CCS), drenażu metanu w celu zwiększenia bezpieczeństwa wydobywania węgla oraz geoinformacji. Zaproponowano również utworzenie wspólnego centrum badawczego.

17.04. W Warszawie odbyło się spotkanie koordynacyjne dotyczące działań na rzecz bezpieczeństwa powodziowego środkowej Wisły. Na zaproszenie wojewody mazowieckiego Jacka Kozłowskiego uczestniczyli w nim przedstawiciele rządu, samorządowcy i specjaliści od gospodarowania wodami. W wydarzeniu wzięli udział wiceminister środowiska Stanisław Gawłowski. Tematyka dotyczyła głównie poprawy bezpieczeństwa powodziowego dzięki reformie gospodarki wodnej, omówiono także plany zarządzania ryzykiem powodziowym.

22.04. Obchodzono Światowy Dzień Ziemi. Jest to największe ekologiczne święto świata, ustanowione w 1970 r. W Polsce jest ono celebrowane od 1990 r. Tegoroczna edycja odbyła się pod hasłem „Zmieniaj nawyki – nie klimat!”. Główne cele święta to przybliżenie społeczeństwu problematyki związanej z ochroną środowiska i ekologią, szeroko pojęta edukacja w tym zakresie i propagowanie idei zrównoważonego rozwoju. Światowy Dzień Ziemi stanowi również doskonałą okazję do przedstawienia dużej liczbie odbiorców zagrożeń naszej planety oraz do podjęcia dyskusji o zależnościach między ochroną środowiska naturalnego a zdrowiem i życiem ludzi. W Warszawie finał obchodów Światowego Dnia Ziemi tradycyjnie odbył się podczas festynu na Polu Mokotowskim (27 kwietnia), na którym stoiska rozstawiły samorządowe i rządowe instytucje zajmujące się ochroną środowiska, wyższe uczelnie i liczne organizacje pozarządowe.

24.04. Sejm przyjął nowelizację „Prawa wodnego” oraz niektórych innych ustaw. Do najważniejszych regulacji nowelizacji należą: doprecyzowanie i uzupełnienie definicji prawnych wynikających z Ramowej Dyrektywy Wodnej, określenie gminy wiodącej w aglomeracji wodno-ściekowej oraz włączenie planu utrzymania wód do prawodawstwa polskiego. Ustawa wprowadza do polskich przepisów postanowienia Ramowej Dyrektywy Wodnej, a także inne unijne regulacje dotyczące gospodarki wodnej – dyrektywy: powodziową, o wodach podziemnych, ściekowej, OOS (dyrektywa w sprawie oceny wpływu wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko), ptasią i siedliskową. Nowe przepisy zakładają także modernizację blisko 300 oczyszczalni ścieków w ciągu 10 lat.

¹ Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, ul. Rakowiecka 4, 00-975 Warszawa; maja.kowalska@pge.gov.pl.

² Część Kalendarium dotycząca informacji o przyszłych wydarzeniach jest dostępna na naszej stronie internetowej (www.pge.gov.pl/prz_geol) w zakładce Kalendarium wydarzeń.

28.04. Ministerstwo Środowiska, jako instytucja pośrednicząca Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, ogłosiło nabór w trybie konkursowym wniosków o dofinansowanie projektów z Funduszu Spójności w ramach Priorytetu II – „Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi”, Działania 2.1 – „Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych”. Środki przeznaczone są na dofinansowanie przedsięwzięć polegających na rekultywacji składowisk odpadów komunalnych lub ich wydzielonych części na cele przyrodnicze. Do wykorzystania jest 5 mln EUR pochodzących z Funduszu Spójności. O dofinansowanie mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki, podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego oraz marszałkowie województw. Wnioski należy składać do Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie (projekty o szacowanej wartości powyżej 25 mln EUR) lub do właściwego dla danego rejonu wojewódzkiego funduszu ochrony środowiska i gospodarki wodnej (projekty o szacowanej wartości poniżej 25 mln EUR). Nabór trwa do 9 czerwca 2014 r.

1.05. Jacek Maciej Bajorek został nowym członkiem Rady Nadzorczej Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Na stanowisko powołał go minister środowiska Maciej Grabowski.

5.05. Wizytę w Państwowym Instytucie Geologicznym – Państwowym Instytucie Badawczym w Warszawie złożyła delegacja chińskiego Ministerstwa Ziemi i Zasobów (MLR) – Zhang Dawei, dyrektor Centrum Oceny Zasobów Surowców Mineralnych MLR, Li Yuxi i Li Jian z tego centrum oraz Gary Sun, dyrektor finansowy SPT Energy Group Inc. z Pekinu. Spotkanie poświęcone było przede wszystkim gospodarce surowcami mineralnymi. Przedstawiciele chińskiego MLR poinformowali o postępach prowadzonych prac z zakresu eksploatacji gazu z łupków. Chiny, jako trzeci kraj na świecie (po USA i Kanadzie), uruchomiły wydobywanie gazu z łupków na skalę przemysłową. Wielkość wydobywania rokuje nadzieje na osiągnięcie bądź nawet przekroczenie poziomu produkcji gazu 6,5 mld m³/r. na koniec 2015 r.

6.05. W Lublinie odbyły się obchody Ogólnopolskiego Święta Lasu. Tego dnia świętowano 90-lecie powstania Lasów Państwowych i 70-lecie utworzenia Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Lublinie. Lasy Państwowe obecnie gospodarują na ok. 30% terytorium Polski. Od 1945 r. powierzchnia lasów w naszym kraju zwiększyła się z 21% do ponad 29%. W polskich lasach występuje 32 tys. gatunków flory i fauny – blisko 65% wszystkich gatunków dzikiej flory i fauny spotykanych w naszym kraju.

7.05. W Sejmie odbyło się pierwsze czytanie projektu nowelizacji „Prawa geologicznego i górniczego”. Projekt obejmuje wiele zmian regulujących poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopaliny, w tym gazu z łupków. Przepisy wprowadzą jedną, łączną koncesję na poszukiwanie i rozpoznawanie złóż węglowodorów oraz na

wydobywanie węglowodorów. Zastąpi ona trzy osobne istniejące obecnie. Koncesja będzie przyznawana w postępowaniu przetargowym prowadzonym z urzędu, jednak od reguły tej możliwe będą odstępstwa. Ubiegać się o nią będzie mogło kilka podmiotów łącznie, gdy złożą wspólnie jedną ofertę w przetargu i wskażą operatora. Koncesja będzie udzielana na okres 10–30 lat. Projekt daje przedsiębiorcom możliwość rozpoczęcia wydobywania węglowodorów już w trakcie poszukiwania i rozpoznawania złóż (po udokumentowaniu części złoża) i jednoczesnego prowadzenia prac poszukiwawczych i rozpoznawczych w pozostałej części obszaru objętego koncesją, jednak nie dłużej niż do zakończenia etapu poszukiwania i rozpoznawania. Kolejne ułatwienie dla przedsiębiorców to możliwość wykonywania badań geofizycznych w celu zbadania struktur geologicznych na podstawie zgłoszenia. Decyzję środowiskową będzie można uzyskać przed decyzją o rozpoczęciu wierceń. Projekt trafił do dalszych prac w Komisji Nadzwyczajnej Sejmu RP ds. Energetyki i Surowców Energetycznych.

7–8.05. W Wyszehradzie odbyło się 20. spotkanie ministrów środowiska z krajów Grupy Wyszehradzkiej w rozszerzonej formule – V4+3 (Czechy, Polska, Słowacja i Węgry oraz Bułgaria, Chorwacja i Rumunia). Współpraca krajów Grupy Wyszehradzkiej opiera się na wymianie doświadczeń i umożliwia wypracowanie jednomyślnego stanowiska na forum Unii Europejskiej. Na spotkaniach omawiane są bieżące problemy współpracy między krajami w ramach wspólnych interesów, w tym wzmocnienia wysiłków na rzecz osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, zapobiegania zmianom klimatu, a także ochrony przyrody i bioróżnorodności. W ostatnich latach zebrania odbywają się w rozszerzonej formule V4+. Podczas tegorocznych majowych rozmów omówiono propozycję Komisji Europejskiej w sprawie polityki klimatyczno-energetycznej Unii Europejskiej na lata 2020–2030, która dotyczy m.in. ustanowienia nowego, 40-procentowego poziomu redukcji emisji gazów cieplarnianych dla państw członkowskich po 2020 r., a także dyskutowano na temat unijnych pakietów w sprawie polityki czystego powietrza oraz GMO. Organizatorem spotkania było węgierskie Ministerstwo Rozwoju Wsi, które po reformie administracyjnej na Węgrzech przejęło część obowiązków dotyczących ochrony środowiska.

8.05. Państwowa służba geologiczna, której funkcje pełni Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, uruchomiła internetowy serwis informacyjny na temat gazu ziemnego i ropy naftowej ze złóż niekonwencjonalnych. Jest on dostępny pod internetowym adresem <http://infolupki.pgi.gov.pl>. Fundament serwisu stanowią artykuły poświęcone geologicznemu, środowiskowemu oraz technologicznemu aspektom poszukiwania, rozpoznawania i wydobywania gazu ziemnego i ropy naftowej z łupków, a także informacje dotyczące genezy tych złóż i miejsc ich występowania. Materiały udostępniane w serwisie pochodzą zarówno z Polski, jak i ze świata. W celu kompleksowego przedstawienia wszystkich zagadnień związanych z poszukiwaniami i eksploatacją węglowodorów nawiązano współpracę z licznymi profesjonalistami

z innych dziedzin: prawnikami, socjologami, ekonomistami, a także politologami. Na adres infolupki@pgi.gov.pl można zgłaszać zagadnienia warte wyjaśnienia i dokładniejszego opracowania (więcej informacji znajduje się na str. 282).

8-9.05. W salach Muzeum Geologicznego Państwowego Instytutu Geologicznego – Państwowego Instytutu Badawczego w Warszawie odbyły się XII Międzynarodowe Targi Geologiczne GEO-EKO-TECH „Geologia 2014”. Ta cykliczna impreza ma na celu promocję najnowszych technologii, usług oraz sprzętu, które mogą być wykorzystane w poszukiwaniu i eksploatacji złóż, realizacji inwestycji hydrogeologicznych i hydrotechnicznych, planowaniu przestrzennym, rozwoju infrastruktury oraz ochronie środowiska. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy zorganizował dwie konferencje, które odbyły się podczas tegorocznych targów: „Realne i potencjalne zaplecze surowcowe Polski” oraz „Geologia i innowacje”. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Ministerstwo Gospodarki, Ministerstwo Środowiska, Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej, Polskie Towarzystwo Geologiczne, Instytut Badawczy Dróg i Mostów oraz Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Impreza została zorganizowana przez Zarząd Targów Warszawskich SA.

9.05. W Muzeum Ziemi Polskiej Akademii Nauk w Warszawie otwarto kolejną wystawę czasową z cyklu Natura–Sztuka pt. „Retrospekcje polarne”. Można na niej zobaczyć współczesne oraz dawne fotografie ze Spitsbergenu. Autorem zdjęć jest Ryszard Czajkowski, znany polski geofizyk, polarnik, podróżnik oraz dziennikarz i reporter, autor licznych programów telewizyjnych oraz filmów o tematyce podróżniczej. Wystawę można będzie oglądać do 29 czerwca br. (więcej informacji znajduje się na str. 283).

14.05. Minister nauki i szkolnictwa wyższego Lena Kolarska-Bobińska ogłosiła nabór kandydatów na członków Rady Narodowego Centrum Nauki (NCN). Rada ta odpowiada m.in. za kształt konkursów organizowanych przez NCN, w których naukowcy mogą ubiegać się o pieniądze na badania prowadzone w polskich uczelniach,

instytutach i innych jednostkach. Zespół ten składa się z 24 wybitnych naukowców, reprezentujących nauki humanistyczne, społeczne i o sztuce, nauki ścisłe i techniczne oraz nauki o życiu. Kadencja Rady NCN trwa cztery lata, przy czym co dwa lata zmienia się połowa jej składu. Kandydatów mogą zgłaszać jednostki naukowe, które mają co najmniej kategorię A, i podmioty reprezentujące środowisko naukowe. Członkiem Rady NCN może zostać osoba, która ma stopień naukowy co najmniej doktora, korzysta z pełni praw publicznych i nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub przestępstwo skarbowe. Nie może ona pozostawać w jakimkolwiek pokrewieństwie z członkami NCN i być z nimi w stosunku prawnym, który mógłby mieć wpływ na jej prawa i obowiązki. W Radzie NCN nie mogą zasiadać m.in. rektorzy, prorektorzy, dyrektorzy instytutów badawczych, jednostek Polskiej Akademii Nauk i członkowie Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Zgłoszenia można przysyłać do 30 czerwca br. na adres Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego (więcej informacji na temat funkcjonowania Narodowego Centrum Nauki i prowadzonych przez nie konkursów można znaleźć na str. 278).

14.05. Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego rozstrzygnęło konkurs na jednostki naukowe, które uzyskają prestiżowy status KNOW (Krajowy Naukowy Ośrodek Wiodący) w naukach biologicznych, rolniczych i o Ziemi. Nagrodzone instytucje uzyskały dodatkową premię finansową, w wysokości do 50 mln PLN na pięć lat. Do sześciu jednostek, którym już wcześniej przyznano status KNOW w naukach medycznych i ścisłych, dołączyły kolejne cztery elitarne ośrodki – w dziedzinie nauk biologicznych: Jagiellońskie Konsorcjum Naukowo-Biznesowe dla Badań Biomolekularnych i Komórkowych (Cell-Mol-Tech) oraz Poznańskie Konsorcjum RNA, w dziedzinie nauk rolniczych: Wrocławskie Centrum Biotechnologii, w dziedzinie nauk o Ziemi: Centrum Studiów Polarnych. W skład tej ostatniej instytucji wchodzi: Wydział Nauk o Ziemi Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Instytut Geofizyki Polskiej Akademii Nauk i Instytut Oceanologii Polskiej Akademii Nauk. Centrum Studiów Polarnych ma największy w Polsce potencjał naukowy, jeśli chodzi o badania polarne, i dysponuje unikatową, nowoczesną aparaturą. Prowadzi prace badawcze z zakresu geografii, geologii, geofizyki i oceanologii.